

ข้อควรอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดูแลแหล่งน้ำ...อย่างไร ? ให้มีใช้...ทำการเกษตร

กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโครงการแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระน้ำในไร่นาขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร เพื่อบรรเทาสภาพปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรของ เกษตรกร

“สระน้ำไร่นา”

แหล่งน้ำในไร่นา จะมีอายุการใช้งานได้นานหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม โดยสระน้ำจะมีประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำ ได้ลดลงหากสระน้ำตื้นเขิน **ข้อควรคิด** ควรป้องกันไม่ให้ดินขอบบ่อไหลลงไปบ่อ และ ป้องกันไม่ให้ดินข้างนอกที่ไหลรวมมากับน้ำเข้าในบ่อได้ นอกจากนี้ จะต้องดูแลให้คันบ่อ แข็งแรงอีกด้วย การดูแลรักษาแหล่งน้ำจะต้องทำอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

1. การปลูกหญ้าแฝก “รักษาดิน รักษา น้ำ” ของบ่อ

- การลดการชะล้างพังทลายหน้าดินขอบบ่อ ไม่ให้สระตื้นเขิน น้ำไม่ขุ่น ด้วยการปลูกหญ้าแฝกจำนวน 2 แถว โดยขุดเป็นแนวร่องปลูก แถวแรกอยู่โดยรอบบน พื้นที่ระดับห่างจากบริเวณริมขอบสระ 50 เซนติเมตร และแถวที่สอง อยู่ที่พื้นที่บนคัน สระ และอาจปลูกแถวหญ้าแฝกเสริมอีก หากเกษตรกรมีกล้าหญ้าแฝกเพียงพอ
- การรักษาความชื้นในดิน ควรตัดแต่งใบหญ้าแฝกใช้สำหรับคลุมดินเพื่อช่วย รักษาความชื้นให้กับดินบริเวณขอบบ่อ

2. การกำจัดวัชพืช

ควรกำจัดวัชพืชที่ขึ้นปกคลุมรอบๆ บ่อให้เรียบร้อย โดยเฉพาะบริเวณทางน้ำเข้า เพื่อให้ให้น้ำฝนสามารถไหลเข้าบ่อได้อย่างสะดวก และไม่เกิดการกีดขวางของขอบบ่อ

การใช้ปุ๋ยคอกอุดรูรั่ว

3. การตรวจดู “การรั่วซึม” และอุดรูรั่ว

การตรวจดูการรั่วของบ่อ เมื่อบ่อกักเก็บน้ำไว้แล้ว ให้หมั่นตรวจดูบริเวณ รอบๆ บ่อ หากมีการรั่วซึมให้ดำเนินการแก้ไข โดยการบดอัด หรือใช้ดินเหนียวปิด ทับจุดรั่วซึม

การอุดรูรั่ว โดยใช้ดินเหนียว หรือใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยยูเรียรองพื้นที่กั้นบ่อ แล้วสูบน้ำใส่ระดับหัวเข่าทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ แล้วน้ำจะเปลี่ยนเป็นตะไคร่น้ำ สีเขียว นั่นคือ แพลงก์ตอนได้เกิดขึ้นและจะสามารถไปอุดตามรอยรั่วได้

กรณีร่องรอยการกีดขวาง บริเวณทางน้ำเข้าหรือบริเวณขอบบ่อ ให้ทำการ ปรับแต่งขอบบ่อ แล้วปลูกหญ้าแฝกซ่อมแซมให้เรียบร้อย

การอนุรักษ์ดินและน้ำ สามารถช่วยป้องกันและรักษาดินไม่ให้ถูกชะล้างพังทลายจากอิทธิพลของน้ำและลม ทั้งบนพื้นที่ที่มีความลาดเทต่ำ จนถึงพื้นที่ที่มีความลาดเทสูง ช่วยเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของดิน รักษาปริมาณธาตุอาหารพืชและอินทรีย์วัตถุในดิน ควบคุมหรือชะลอความเร็วของน้ำไหลบ่า และเพิ่มความสามารถให้น้ำแทรกซึมผ่านลงดินได้ดีขึ้น ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

